

AZ EMBER

GÖNDÖR FERENC POLITIKAI HETILAPJA

Károly exkirály eredeti levelei

XXX

A mi diktaturánk

Irta: Göndör Ferenc

XXX

Pogány népbiztos

XXX

Salm Louis, a bécsi csirkefogó

XXX

Főhercegnők, ha leveleznek

XXX

Eldugott műkincsek

XXX

Barzsofi hang Az Emberhez

stb. stb.

Menjünk Sebestyén „**GAMBRINUS**” éttermébe VII, Erzsébet-körút 27
Esténként brassól Kozák Gábor muzsikál

TÉLIKERT

MASTHEZÓ-U. 22-24. TELEFON: 167-25

PROLETÁR VARIETÉ-MŰSOR NAGY OPERETT

MOZGÓKÉP-OTTHON
TERÉZ-KÖRUT 28 TELEFON 144-98

Előadások: 1/24, 1/26, 1/28 órákor!

MANJA Dráma 5 felvonásban.
A főszerepben: POLA NEGRI

és a kísérő műsor!

OMNIA

mozgóképszínház
VII., József-körút 31.

A csavargólány
Színmű 4 felvonásban

Előadások: 1/24,
1/26 és 1/28 órákor

Adolár, mint polgárőr
Vígjáték 3 felvonásban

az OMNIABAN

ZONGORÁT PIANINÓT

legjobban

Reményi Mihály

előadja zongoratelepén véhet
Budapest, Király-utca 58

APOLLÓ-KABARÉ

A nagysikerű új műsor!

Előadás kezdete 6 órákor.

Ünnep és vasárnap délután fél 3
órákor mérsékelt helyáru előadás
teljes esti műsorral.

URÁNIA A TIGRIS

Előadások 4, 7/20, 1/23 órákor. Vasár- és Ünnepnap 3,
1/25, 6 és 1/28 órákor.

Fantasztikus filmjáték 5 részben.
A főszerepben: **Olaf Fönss.**

FŐVÁROSI ORFEUM

Budapest, VI., Nagymező-utca 17. szám
Igazgató: Keleti és Ribner. Telefon 3-17

Ma és maöccnap . . . Kezdete 7/20 órákor

Riso-Beris-Már a Wiesenthal eredeti filmjében.
„Commandant” Huntley kómikus angol-jelenet.
A Tolmács. Bohózat 1 felv., magyar színteralkai-
asztia: Harmath I. Gyorfás Dezső új műsora.

ROYAL-APOLLÓ

Előadások kezdete: 3, 5 és 7-kor.

A SENKI FIA ÉS VERGŐDŐ ÉLET

A belváros legelőkelőbb MOZGÓKÉP-SZÍNHÁZA

A CORSO

As előadások 4, 1/26 és 1/28-kor kezdődnek

1. **Sehonnai**
2. **Szer a szerelem ellen**

A mi diktaturánk

A magyar Tanácsköztársaságot hűségesebben és alázatosabban nem lehet szolgálni, mint ahogy én szogalom. A proletárdiktaturának odaadóbb, őszintebb és lelkesebb hive nem lehet senki, mint én. És amíg a proletárság át nem vette az uralmat, addig nálamnál szélsőbb álláspontot elfoglalni valóban nehéz volt és aki balrább állt mint én — az tetette magát. Jogom van tehát feltételezni és elvárni, hogy engem senki konzervatívnak, reakciónak, vagy akár kispolgárnak ne tartson, mivelhogy én valóban akkor voltam nyílt és őszinte forradalmár, amikor ez járt némi rizikóval, amikor ezért még igen könnyen leüthették az ember fejét a nyakáról. Az én hangom nem tanulta meg az úgynevezett mérsékelt tónust, az én hangom mindig kurjantott, harsogott, üvöltött, ordított és mennydörgött. Az én hangom nem lágyult el soha azokkal szemben, akik kifosztották és rabságba igázták és megcsapolták a népet és az én számonkérő szavam nem ismert irgalmat a véreskezü hóhérokkal és naplopó zsarnokokkal szemben. Ez tegnap még így volt. De ma? Ma már a proletariátusé Magyarországon minden hatalom, a Tanácsköztársaság csudálatos és szent épületét építjük föl és a proletárdiktatura parancsait mindenki alázatosan teljesíti.

Hát hiszen itt van az, amiért én verekedtem, ez az, amiért küzdöttem, szenvedtem és harcoltam, hát akkor mit akarjak

még? Nem vagyok következetlen és nem vagyok reakciós, hanem következetes vagyok és forradalmár vagyok, amikor most már nem hirdetem az engesztelhetetlen gyűlöletet, nem mennydörgöm az irgalmatlan számonkérést, hanem csöndesen és zajtalanul részt akarok venni abban a korszakos, nagy munkában, amely most Magyarországon folyik. Mi ebben a pillanatban győzők vagyunk és a győzelemhez nem kevesebb józanság, fegyelem és elszántság kell, mint magához a harchoz. Mi nem azért győztünk, hogy most azután eltiporjunk mindenkit, aki valaha ellenségünk volt. Aki ma ellenszegül, aki ellenforradalmat próbál szítani, aki nem engedelmessékedik vakon a proletárok diktatúrájának, aki nem szolgálja minden erejével és munkájával a Tanácsköztársaságot, azt valóban irgalmatlanul el kell taposni. Az ellenforradalom minden tünetét vasököllel kell halálra zuzni. Mert ezt a proletárdiktatura és a Tanácsköztársaság életérdeke parancsolja. De ahol nincs ellentét állás, ahol semmi nyoma az ellenforradalomnak, ahol minden hajlandóság és készség meg van arra, hogy a proletárdiktaturát szolgálják, ott vérszomjasan pusztítani, megtorolni, fenyegetni, terrorizálni, ez céltalan, ostoba és bűnös politika. A burzsoázia tegnap még a mi ellenségünk volt és a munkásság vasökölének kellett lesujtani rá, hogy összetörjön. De összetört, elvtársak, de darabokban hever, de porbasujtottan szédeleg ennek az országnak a polgársága, tehát most már nem kell a mi nagy

erőnkkel tovább odavagdálni a fejére.

A magyar viszonyok és az orosz viszonyok között fenforgó nagy különbségeket ki ne látná? Ki ne tudná, hogy Oroszországban a bolsevikieknek hatalmas ellenfelük volt, a mensevikipárt és azonkívül a burzsoázia ellenforradalma.

Magyarországon egységes munkaspárt van és a burzsoázia — őszintén nem őszintén, — de — meghódol. Minthogy pedig a proletárok igazságtévő uralma senkit sem akar oktanul elnyomni, tehát nincs más hátra, mint hogy a polgári rétegeket föl kell használni a maguk képességeinek és hajlamainak megfelelő munkakörben a Tanácsköztársaság szolgálatában. Utóvégre nem akarhatunk a régi munkáselnyomás helyett most egy újfajta polgár-elnyomást, mi azt akarjuk, hogy a henyélők, mágnások, földesurak, papok, bérlők és bankok kezéből kivegyük a hatalmat és letegyük a dolgozó munkások kezébe és mindenkinek a munkáját föl akarjuk használni és mindenkinek a munkaerejét értékesíteni akarjuk. Valóban nem célja a proletárdiktaturának, hogy bárkit is nyomoruságba taszítson és éhenhalásra kényszerítsen és az egykori gazdagoknak is meg kell találniuk munkás-exisztenciájukat, mert valóban a tegnapi burzsoá családapának is meg van a joga ahhoz, hogy eltartsa feleségét és gyermekeit és aki ebben a törekvésében a tegnapi burzsoáziát meg akarja akadályozni, az vérszomjas, elvakult politikát követ, olyan politikát, amely előbb-utóbb magát a proletárdiktaturát és a Tanácsköztársaságot sodorná veszedelmbe. Az emberi élet nivójának

egyetemes fölemelése a mi célunk s nemcsak azt akarjuk, hogy gazdagok és bőségben dúsak ne legyenek, de akarjuk és meg is fogjuk csinálni azt is, hogy szegények és éhezők ne legyenek a proletárok uralmának országában. Világosan és határozottan: a Tanácsköztársaság nem akar mesterségesen új proletáriátust tenyészteni.

A munkásság fegyelmezett soraiban nem is lehet kétség az iránt, hogy céltudatos komolysággal és minden pusztító indultól ment okossággal akarják fölépíteni az új berendezkedést. Az is kétségtelen viszont, hogy vannak megvadult tulzók, akiknek nem tetszik az, hogy rendben és fegyelemben történik meg a nagy átalakulás, akiknek végcélja a megtorlás, a rombolás, a zavar és az általános oktanijedelem. Ezeknek a vérszomjasoknak tulnyomó része azonban soha életében nem vett részt a munkásmozgalomban. Ezek soha kockázatot nem vállaltak és munkát nem végeztek a proletárság évtizedekre visszanyuló nehéz harcaiban, ezeknek legnagyobb része a polgári kormányzatok hatalmi eszköze és lakája volt, ezek a hábcsuban pofozták, rugdalták és gyilkolták a közkatonákat, ezek tegnapról mára szocialisták, kommunisták és anarchisták lettek és most ugyanolyan vadállati dühvel vetik magukat a tegnapi polgárságra, mint ahogy tegnapelőtt még a munkásság ellen rohamoztak. És ezek a vérbeborult szemű alkalmi szocialisták azok, akik egy netaláni és a hitünk szerint teljesen kizárt fordulat esetén hóhéraivá lennének a munkásságnak. Ezek az obskurus elemek néhány jóhízemű,

jószándéku, de téves utakon járó munkástól is támogatva, akarnak most szélsőbb politikát csinálni, mint Kun Béla elvtárs, mint Landler elvtárs, Vántus elvtárs, Vágó elvtárs és mint a többi évtizedes harcokban megedzett és kipróbált vezérei a magyar proletárságnak. Ezek a zavaros fejű alkalmi vadállatok, akik nem hoztak áldozatoskat azért, hogy ez a korszakos fordulat megtörténjen, akik kusoltak, amikor Kun Bélát fejbe verték a rendőrök, akik tapsoltak a kommunista és szocialista üldözések minden változatának, akik Tiszáék és Szerényiéék rémuralmának árnyékában hűsültek, amikor Landler elvtárs és Hamburger elvtárs forradalmi szereplésükért börtönben ültek, akik még nem is hallottak arról, hogy mi a szocializmus, amikor Weltner elvtárs már évekig raboskodott az ország különböző tömlőceiben, ezek a semmiházi tacsók most vérebekként száguldanak végig a városon és olyan vakmerő garázdálkodást visznek véghez, hogy az embernek minden hajaszála az égnek mered a rémülettől, amikor hallja hőhértevékenységüket.

Ezek a vörös szinektől viritózöldek törnek be éjnek idején magánlakásokba rekvirálni, spájzokat és ékszerdobozokat kiüríteni, ezek lépnek föl magános nőkkel, védtelen gyermekekkel és tehetetlen öregekkel szemben olyan barbár és vérlázító módon, ahogy fegyelmezett, szervezett munkás soha sem tudna kiszolgáltatott emberekkel föllépni. A munkások mindenkor fölfegyverzett ellenfelekkel küzdöttek, de ezek az ingyenélők, ezek a semmiházi martalócok csakis védtelen és kiszolgáltatott em-

bereken próbálnak zsarnokoskodni és átgázolni, amíg a munkásság ökle bele nem vág az ábrázatukba, hogy észretéritse őket. A mi véleményünk szerint az igazságtevés munkáját a burzsoáziával szemben csakis szocialista fegyelemben nevelkedett, szervezett munkások gyakorolhatják, tehát csakis és kizárólag munkásoknak van hivatottságuk és joguk rekvirálni a különböző hivatalok nevében, mert a munkások, akik annyit szenvedtek és küzdöttek azért, hogy végre hatalomra jussanak, soha sem fognak visszaélni hatalmukkal és a munkások, akik a maguk keserves tapasztalásából tudják, hogy mi az, elnyomottnak lenni, oktalanul nem akarnak senkit elnyomni. A legsürgősebb teendő tehát, hogy a hivataloknak a közönséggel érintkező szerve mindenhol a munkásság soraiból kerüljön ki és akkor felesleges és semmiképen sem kívánatos rémüldözés helyett nyugalom és őszinte megnyugvás lesz urrá a fölzaklatott kedélyeken. Szervezett munkásokat az exponált pozíciókba, de egyebekben munkát adni mindenkinek, aki dolgozni akar és a tegnapi burzsoáziát is megértő módon fölhasználni a Tanácsköztársaság hűségét szolgálataiban. Elnyomni, eltiporni és tönkretenni csak azokat kell, akik ellentállnak, akik ellenforradalmat próbálnak csinálni. Ezeknek aztán ne legyen irgalom.

Én nem bánom, ha akármilyen gyanuval illetnek is engem az ujsütetű forradalmárok, akik vérengzeni és pusztítani akarnak, én nem bánom, ha konzervatív és reakciós híremet keltik is, mégis elmondom ezen a helyen azt, amit gondolok, érzek

és hiszek. Nekem jogom van szembeállni azokkal a zavaros fejű tulzókkal, akik szocialista nevelés híján most akarnak ugynevezett szélsőba politikát csinálni, amikor az egész ország balfelé lendült, amikor maga a Tanácsköztársaság olyan szélső forradalmi politikát csinál, hogy aki annál szélsőbb, az valóban csal és az martalóca és szélhámosa, kárt tévő kalandora a mostani nehéz napoknak. Én eleget küzdöttem és szenvedtem azért, hogy a dolgok idáig fejlődjenek, én állandóan, vagy másfél évtized óta, a börtönajtókban járok, a fél lábam mindig a fogházban volt, hivatalos akták egész tömege szól arról, hogy engem mindenáron hősi halottá szeretett volna avatni a Tisza-kormány és panamistákkal, miniszterekkel, bankárokkal, földesurakkal én akkor vezrekedtem még, amikor ehhez kellett némi bátorság és — tessék csak visszaemlékezni — a háborus rémuralom legszebb korszakában Sztérényi József gyűjtőfogházi törzsvendég, akkor még teljhatalmu miniszter külön rendeletet adott ki, hogy az én kis lapom meg ne születessen. Én tehát elbirom és könnyen elviselem azt a vádat, hogy reakciós vagyok, azért, mert én akor irtottam a rab-szolgatartó burzsoáziát, amikor az övé volt még minden hatalom és ma nem tekintem többé ellenfélnek őket, hanem igaz szívből örülvén annak, hogy a munkásság kicsavarta kezükből a hatalmat, igazságosnak, helyesnek és a proletárurolom érdekében valónak azt tartom, hogy az ő munkájukat is föl kell használni a Tanácsköztársaság

szolgálatába. A megtorlás és a büntetés teljesen felesleges és oktalan dolog, mert hiszen a büntetés befejeződött azzal, hogy elvettük a burzsoáziától a hatalmat. A forradalmi kormányzótanács most már nem pusztítani, hanem építeni akar és a proletárok uralma épen azt akarja, hogy minden dolgos ember éljen és boldoguljon, hogy éheznie ebben az országban senkinek se kelljen, hogy szükködő asszonyok és nyomorgó kisgyerekek itt ne legyenek. Ez a becsületes proletárpolitika és nem szégyen az, ha a proletárdiktatura idején is szépen, nyugodtan bevalljuk emberi érzéseinket, mert hiszen a proletárok nemesszívü, jóérzésü, derék, hűséges és igaz emberek.

Göndör Ferenc.

VESZITEK ÉSZRE A KÜLÖNBSEGET? Azelőtt az entente nem vett tudomást arról, hogy a világon vagyunk. Átiratainkat, fejratainkat, jegyzékeinket válasz nélkül súlyosztették a nemzetközi papirkosárba. Szó, ami szó, úgy lenézték ezt a szegény, szerencsétlen Magyarországot, ahogy — megérdemelte. Azután jött a proletárdiktatura, megalakult a magyar tanácsköztársaság és — egyszerűben megnőtt a jelentőségünk az entente előtt. Már entente-generálisok és entente-bizottságok tárgyalnak Budapesten és mi bizunk a tárgyalások eredményében, hogy lesz valamely békés közleledés, mert hiszen most végre *realis* erővel áll szemben az entente, amikor Magyarországgal szóba áll. Többek között ezt a csokélységet, ezt a kis csodát művelte a proletárdiktatura néhány nap alatt. Veszitek észre hát már a különbséget aközött, hogy mi volt itt tegnap és mi van itt ma?

Károly ex-király két levele

Károly király — e néven az utolsó Károlyban és királyban is — valamire Svájcban nyaral. A trónt kipenderítették alóla és hajdani országáiban már csak az emléke él. Gyűlölt keserű emléke, amelyet milliók átkoznak.

Groteszkül buta volt bukásában is. Nem volt király, amíg uralkodott és amikor már nem uralkodott, tovább játszott a királyt. Ezt bizonyítja az a történelmi érdekességű levél, melyet Habsburgi Józsefnek írt 1919. január 12-én Eckartsauból és amely most került elő József ex-főherceg levelesládájából. Ebben a levélben Károly, aki akkor már régen állás nélküli senki volt, a Habsburg ház tekintélyének védelmére kel és megtiltja, hogy a főhercegek a politikában részt vegyenek, a nemzeti államokban állampolgárságot szerezzenek és szavazatukat gyakorolják. A volt király levele szóról-szóra magyar fordításban így hangzik:

Kedves Unokabátyám József főherceg!

A Házunk minden tagját minden körülmények között, mindenkor kötelező házi jog alapján, nemcsak arra vagyok hivatva, hogy Házunk minden tagjának érdekeit kifelé megóvjam, de köteles vagyok gondoskodni arról is, hogy Házunk tekintélye kifelé meg is óvassék. E tekintély megóvásához tartozik, az is, hogy Családunk tagjai tartózkodjanak minden politikai állásfoglalástól és minden párt harcban való részvételtől. Politikai állásfoglalás és pártharcokban való részvétel volna azonban, ha egyes családtagok nyilatkozatot adnának egy a monarchia területén keletkezett nemzeti állam állam-

polgárságának megszerzése dolgában, vagy valamely politikai testületben a választói jogot gyakorolnák.

Kedvességed tartozik erről Kedvességed családjának minden tagját értesíteni.

Eckartsau, 1919. jan. 22-én
Károly.

Igazán kedves. 1919. január 22-én Károly még a háza tekintélyéről beszél. Was Majestät, tekintély? Annak már a főhercegek sem árthattak. Annak ugyan jól befűtültek, teljesen felesleges volt a főhercegeket ezzel a levéllel ugratni, hogy ime a Károly egy senki, egy semmi, ellenben a Házának mégis tekintélye van. Tekintélye az van, gondolták, ha gondolták a kedves főhercegek, különben nem védhetné olyan görcsösen.

Pedig hát már az első forradalom után ez a tekintély is elveszett. Károly összepakolta az egész háza tekintélyét és mint egy sikkasztó bankpénztáros kiszökött Svájcba...

Egy másik levél, mely szintén Habsburgi Józsefnek szólt, mint szigorú rokont mutatja be Károlyt. Lipót főherceg a fronton motorciklin járt és elgázolt néhány katonát. Ezt jelentették a királynak, aki erre ezt a levelet intézte József főhercegnek:

Kedves József!

Hamarjában két szót. Köszönöm Neked a Lipót főherceg, főhadnagyról küldött jelentésedet. Rendeld Magadhoz és szolgálati uton, a rapport alkalmával, a minősítési lajszromba is bejegyzendő szigoru feddésben részesítsd az én nevemben is és add tudomására, hogy máskor nem fog ily könnyen szabadulni. De kérek, beszélj vele igazán komolyan. Igen csodálkozom azon, hogy még megvan a motoros kerékpárja, holott azt jelentették nekem már több hét

előtt, hogy ezt a gépet már a mögöttes országrészbe (Hinterland) szállították. Sajnálattal hallok Kállaytól, hogy nem jól vagy. Kiméld Magad, mert az offenzívánál nagy feladatok várnak rád.

Sok-sok üdvözlettel

Károly.

Amikor ezt a levelet írta, akkor még császár és király volt Károly és offenzívára készült. Most már aztán senkinek nem lehet panaszja. Lipót főherceg elgázolt katonákat, megdorgálták, még a király nevében is. Passz. A levélben az a furcsa, hogy hemzsegek a helyesírási hibák. Egy királytól ugyan nem lehet megkövetelni, hogy a helyesíráshoz konyitson, de mégis ha egy szóba írta volna, hogy Hinterland, nem lötték volna föbe. Ezért nem.

Pogány népbiztos.

Pogány József népbiztos életveszélyes, keserves helyzetben volt ezen a héten és csak néhány elvtársának — Göndör Ferencnek, Landler Jenőnek, Vágó Bélának — közbelépése háritott el komolyabb veszedelmet a feje felől.

Hidegen, tárgyilagosan beszélünk erről a dolgról és hidegen, tárgyilagosan állapítjuk meg, hogy azoknak, akik Pogány ellen felvonultak, nem volt igazuk. Nem volt igazuk, mert Pogány elvtársunk becsületesen, hűségesen szolgálta a proletáruralom ügyét. A tömegmozgalmakban a vezér csak a tömegakarát végrehajtója, de még az olyan ropant arányu megmozdulásban, amilyen a proletariátus lázadása a tökéletes termelési rend ellen, sok függ attól, hogy az egyének mekkora szívóssággal, energiával, körültekintéssel és elszántsággal végzik dolgukat. Egész tárgyilagosan mondhatom, hogy Pogány elvtársunk minden tőle telhetőt megtett a proletárdiktatura érdekében és komoly érdemei vannak abban a

tekintetben, hogy vér nélkül, áldozatok, szörnyűséges konvulziók nélkül juthattunk el a világforradalom mai stációjához. Sokan nem tudják, de talán ma már nem kell titkolni, hogy az októberi forradalom előtt két héttel ő indítványozta a pártválasztmányban a munkástanács megalakítását. Az októberi politikai forradalom zürzavaros korszakában nagy szolgálatot tett a forradalom ügyének azzal, hogy felismerte a katonatömegek megnyerésének ropant fontosságát. A Katonatanács kormánybiztosa lett és heteken keresztül járta a kaszáryákat, agítált, szervezett, dolgozott, hogy a katonaproletárok tömegeit megnyerje a szocializmus ügyének. Az akkori helyzetben, amikor még a területi integritás, honvédelem és egyéb reakciós frázisok járták, nem volt ez valami könnyű dolog. A Bartha Albert, gróf Festetich Sándor katonai politikája az volt, hogy a fekete-sárga militarizmus helyébe egy piros-fehér-zöld militarizmust építsenek fel. A hadsereget az ellenforradalom, a reakció szolgálatába akarták állítani és azokban a bődült, kusza, zavaros napokban, amikor még nem történt meg a szükséges éles elkülönülés a burzsoa és a proletariátus között, amikor a szétvert hadsereg roncsai aktív tisztek kezében voltak, könnyen megtörténhetett volna, hogy a hadsereget csak véres, rémes harcok után lehetett volna kicsavarni az elnyomó osztály kezéből. Láthatjuk Németországban, hogy a császári hadsereg roncsai is alkalmasak voltak arra, hogy a burzsoázia megszervezeze belőle a maga fehér gárdáját és a Scheidemann—Noske-féle árulók e fehér gárdák segélyével verték le kétszer is a Spartacusok di-csőséges lázadását. Németországban van „Regierungstruppe”, amelyet a sztrájkoló munkásság, a lázadó proletariátus ellen lehet vezényelni. Liebknecht, Luxemburg Róza nemes életé ezeknek a fehér gárdistáknak esett áldozatul. Hogy Magyarországon az ellenforradalom

nem tudott fehér gárdát szervezni, hogy a Bartha-, Festetich-féle özszeesküvések meghiusultak, hogy a fegyvert kicsavarták az ellenforradalom kezéből, az Pogány agitációjának az érdeme. A Katonatanács azonban nemcsak ezt a negatív munkát végezte el. Nemcsak az aktív tisztektől, ellenforradalmár generálisoktól tisztította meg szívós munkával a hadsereget, nemcsak Lovászék, az ébredő magyarok, a Bethlen-féle álszékelyek, József főherceg inasainak próbálkozásait zárta le, de nagy része van abban, hogy a katonaság szocialista szellemmel telt meg. Ez pozitív munka volt és meg kell állapítani, hogy *Böhm Vilmos és Pogány József munkájának jelentékeny része van abban, hogy a proletárdiktatura a hadseregben lelkes, elszánt szocialista katonákat, a vörös hadsereg magvát készen találta.*

Ha az előkészítésnek, szervezésnek, agitációnak ez a munkája nem készíti elő a talajt, a proletárdiktatura nem következhetik el vérfürdő nélkül. Arról most nem is akarunk beszélni, hogy *Landler Jenő, Garbai, Pogány és Böhm* képviselték a legszélsőbb baloldali álláspontot, hogy a Katonatanács nem egyszer bátor, forradalmi cselekedettel nagyokat lökött a forradalom el-elakadó zsekerén és minden forradalmi akcióban — nyíltan vagy titokban — biztosan számitani lehetett a Katonatanács fegyveres támogatására.

A Forradalmi Kormányzótanács elégtételt szolgáltatott Pogány népbiztosnak. Az igazságnak tartozunk azzal, hogy elmondjuk ebben az újságban, ahol dicsérgetni nem igen szoktak, hogy Pogány népbiztos elvtársunk derekasan, igazi szocialista módjára viselkedett a forradalom alatt.

Madvar Lajos.

Az „Ember“ előfizetési ára: egész évre 50.— K, félévre 25.— K, negyedévre 12.50 K. Egyes szám ára 1.— K. Hirdetések mm. soros egy hasáb K 2.50 K.

Megjelenik minden kedden.

Salm Louis a bécsi csirkefogó.

Salm Louis gróf, Bécs egyik leg-hirhedebb selyemfiuja, néhány nappal ezelőtt megtámadta Wienben *Károlyi Mihályt*. *Salm Louis* politikai bosszúból támadt rá *Károlyi Mihályra* és azután hirtelen eltűnt a tömegben. Nézzük csak, hogy kicsoda ez a bécsi aszfalthős, aki orvtámadást mert intézni *Károlyi Mihály* ellen. Ez a *Salm Louis* kéteshírű bécsi mulatók kedvelt donjuanja, *félvilági hölgyek daliás kitartottja*. Igen, *selyemfiu Salm Louis*, aki a félvilág démonaitól ékszereket és pénzt szokott kapni és ebből egészen jól megélt. Ez a bécsi csirkefogó hosszú ideig tartózkodott Budapesten is és a Ritz-szállóban ütötte fel tanyáját. Itt is a nők jóvoltából élt fényűző életet, de a szerelem Pesten, ugylátszik, nem jövedelmezett *Salm* mesternek eléggé, mert a turfon is megjelent, de a löversenyjáték sem egészen a kedve szerint igazodhatott, mert holmi *turfcsalási kalandja akad* és emiatt *ki is tiltották a löversenyről*. Bünyői vizsgálat is folyt a rokonszenves bécsi mágnás ellen, hogy milyen eredménnyel, azt bizony már nem tudjuk.

A Nemzeti Kaszinóban viszont már több szerencséje volt *Salm Louis*nak, amennyiben itt kártyaafférje támadt és mivel a szerencsét próbálta megkorrigálni, hát bizony *kitiltották innen is*. Egyszerűen, röviden *kirúgták Salm urat Budapesten a Nemzeti Kaszinóból*, ha tehát jól megfontoljuk a dolgot, itt sem volt valami tulságos nagy szerencséje. *Károlyi Mihály* természetesen évek óta nem állott szóba ezzel a *Salmmal*, aki ezért nem is haragudhatott tulságosan, mert hiszen ő megszokhatta, hogy a tisztcséges emberek nem állnak vele szóba. Szó sincs tehát itt személyes érzékenységről, vagy magánbosszuról, itt egyszerűen arról van szó, hogy Bécsben a Jockey Club dinasztia-

hü és reakciós politikusai felbérelték jó pénzért a daliás Louis-t, aki-ről köztudomású, hogy ezen a vilá-gon mindenre kapható. Pénzért vál-lalkozott tehát Salm mester a Ká-rolyi Mihály elleni orvtámadásra is, amely után Walner-Strasse 4. szám-alatti lakásáról nyomtalanul eltűnt. A pénzt nyilván magával vitte Salm lovag és most nagyszámu hi-telezői — köztük néhány kedves bécsi nő — rémülten keresik ezt a szemtelen bécsi apacsot.

Mi tudjuk, hogy Salm mester azért szökött meg bécsi lakásából, mert ottani elvtársaink keresik őt, hogy fölpofozzák vakmerőségéért, amivel Károlyi Mihály ellen tá-madt. Nem tudjuk, vajjon bécsi elvtársaink elcsipik-e Salm urat, de azt biztosan tudjuk, hogy mi nem halunk meg addig, amíg ezt a szem-telen bécsi ripőköt — *föl nem po-fozzuk*. Arról is megnyugtathatjuk Salm mestert, hogy mi ingyen fog-juk őt elpáholni. El sem fogja híz-ni, de valóban mi szerelemből bá-nunk majd el vele. Holott ön, hit-vány bécsi selyemfiu, *szerelemből még szeretni sem szokott*...

VÁLASZTÁS volt és nem folyt tő-csákban a pálmka, választás volt és nem működött a csendőrszurony, válasz-tás volt és nem a szolgabírák, csuhások jelöltjeinek neve került ki az urnákból. Nem visszhangzott az ország a párt-kasszák Wertheim-ajtájainak csapkodá-sától és korrupt tökfilkók nem szavaltak program-beszédeket. Nem szavaztak a halottak és nem vesznek házat utólag a kortesek; nem adtak el „alkotmányos költségek” fejében milhós privilégiumo-kat jogtalanul a bankóknak és nem gyűjtik még az aláírásokat a petíciókra. Pedig választás volt... Éppen csak nem az *osztályparlament* — minden gázságnak, jogtalanságnak, panamának, politikai szemfényvesztésnek ez a kia-padhatatlan forrása — választatott, ha-cum a műhely...

Női levele Fivihez

Erzsébet főhercegnő ájtatos levele a Népszaváról és arról, hogy lesz még tavasz, kikelet és lesz még du-szsgazdag nyár is

Az igazi, a márciusi, a huszon-egyedik forradalom elsöpörte Buda-pestről a Habsburg-ház utolsó ma-radványait is. Ugy látszik, nemcsak a Habsburg-ajak jellegzetes, de a Habsburg-orr is fenomenális mert jó szimattal megéreztek a volt fensé-gek, hogy a legutolsó perc clérke-zett a visszavonhatatlan távozásra. A huszonegyedik éjszakán, ami-kor még Budapesten és az ország-ban alig volt köztudomású az új forradalom és annak jelentősége, a Szent György-téren lévő palotában lázasan pakkoltak és egy-kettőre el-tűntek. Az egyik fenséget Nagyka-nizsáról hurcolták vissza. A volt fő-hercegi palotába, mint köztudo-mású, beköltözött a vöröss-örség fő-parancsnoksága és az udvari pompa és dologtalanság fényes termeibe bevonult a lázas és ernyedetlen munka. A zsarnokság és osztály-elyomás cimeres képviselte helyé-be a forradalom vörösgárdája.

Háboruban és harctéren már ugy szokás, hogy a bevonuló csapatok a szétduzt szobákban, a szemétnben szana-széjjel írásokat, leveleket ta-lálnak. Ezuttal is így történt. Külö-nösebb gondja senkinek sem volt rá, hogy megkeresse és összeszedje a főhercegek levelezését, mindössze egy pár tulbuzgó riporter volt, aki a szerteszéjjel hullott írások közül egy pár egészen érdekes dokumen-tumot megmentett.

Találtak egy levelet, amelyet még január folyamán írt a király József főherceghez, akit arra figyelmeztet a levélben, hogy tartsa magát távol a Magyarországon folyó események-től, ne vegyen részt a politikában, ne szerezzen magának választójo-got, ne tévessze el sohasem szem-elől a Habsburg-Lotharingiai ház nagyságát, egyszóval „ne keveredjen befe a forradalmi eseményekbe”, amit Eckartsiek nem akartak tulsá-gosan komolyan venni.

Találtak egy levelet Mackensen tábornagtól a futtaki fogságból. A világverő tábornagy ennivaló naivitással és szinte stoikus butasággal a vadászatról ír, a futtaki vadászterületről, agancsokról és arról a nagy élvezetről, amivel csak a futtaki vadászterület érhet fel.

Keserűen megállapítja, hogy a francia katonák, vadorzók és egyéb „Gesindl” egészen szétpusztították a vadászterületet, egyebekben marad a durchlauchtigste főhercegnek a legeslegalázatosabb szolgálja Generalfeldmarschall Mackensen.

Innen való az a levél, amelyet itt közlünk egész terjedelemben. Ezt Erzsébet főhercegnő, József főherceg nővére, beceneven „Növi” írta Alcsutról József főhercegnek, akit „Fivi”-nek szólít. Így szól ez az istenes levél:

Alcsuth, 1919. február 8.

Kedves jó Fivi!

Már ismét régen nem hallottunk egyenes hirt. Felőled. Csak mit az ujságokban imitt-amott olvasunk. Hogy vagy? Helyre állt már egészséged? Itt melékelem Neked azt a kis történetkét az imával a Szűz Máriához, amit multkor leirtam volt és küldtem Neked, most a püspök jóváhagyta. *Az a multkori cikk a gonosz Népszava nevű ujságban! Egészen olyan irigy és gyűlöletteljes volt az, mint a Kaifás szolgája pofonütése Krisztus Urunk szentséges arcára, csakis a pokoli hatalmak munkája.* A jó Isten nem hagy el, ne szomorkodjunk, ne csüggedjünk, ha még oly komor felhők borítják is láthatárunkat, csak ne engedjünk helyet a kislelkűségnek. Még a jó Isten megadhat, amit mi nem is képzelünk, ha úgy szent akarata és a mi javunk, az ország újra felvirulhat még szebben, mert megtérten, mint eddig! Ke-

resztünk mindig van az életben: hogy milyen fajta, azt a jó Isten határozza meg! Ő végtelen irgalmas, végtelen igazságos, végtelen hatalmas és jó. Neki semmi sem lehetetlen és mi bizony nem látjuk át szent végzéseinek céljait, gyarló emberi eszünk csak meghajlik atyai rendelkezési előtt, hittel, alázattal és bizalomtelt reménnyel. De még a legnagyobb az erények között a szeretet, az Isten iránti szent szeretet, erről mondja Szent Pál, hogy erősebb a hatalnál. Gondold csak mi, Bimczike, Mari, meg én és Luis, eddig spanyolok voltunk. Nem erősen, de mégis és most is még egy kissé nyomorultnak érzem magam. Marinak igaz erősen volt és még van is.

Az oncle egyformán van, nem mehet még ki szobáiból.

De most Isten Veled! Kedves jó Fivi! Ne szomorkodj, lesz még tavasz, kikelet, lesz még dúsgazdag nyár is. Csak a jó Istenhez, a jó utra térjen az emberiség, elsősorban minálunk.

Szívből csókol szerető hü

Növid.

Növinek úgy látszik nincs igaza abban, hogy lesz még tavasz, kikelet és lesz még dúsgazdag nyár is. Tavasz már nem nyílt nekik. No és nyár? Az is befagyott.

A főhercegnő öfenségétől találtak még egy kenetes hangu levelet, melyet unokahugához, Zsófia főhercegnőhöz intézett. Így szól:

Alcsuth, 1915 nov. 22.

Kedves jó kis Zsófikám!

Szívből köszönöm a Te kedves levélkédet és a Te jó kívánataidat névnapomra! A

jó Isten áldjon meg értük!
Imádkozunk csak sokat, so-
kat édes papáért, hogy a jó
Isten küldje el hozzá angya-
laik, hogy ők küzdenek Pa-
páddal és csapataival a go-
nosz, makacs, álnok ellenség
ellen!

Nagymama és Mari néni
 szivből csókolnak Téged!

Borzasztó, ami történt sze-
 gény Leó bácsival! A szentek
 közbenjárásában én is nagyon
 bizok, de nekem nincsen jó
 szent Mére Borat-tól reli-
 quiám!

Mily kedvesek lehetnek
 Madárka-vendégeid! Gondold,
 Margit néni adott nekem egy
 új Gigi-kuszit, olyan, mint
 előbbi Gigim, csak kissé ki-
 sebb.

De most Isten veled, kedves
 Zsófikám! Élj boldogul! Sziv-
 ből csókol szerető nagynénid

Erzsébet.

A „szegény Leó bácsi“, akiről itt
 szó van, valószínűleg ama bizonyos
 Kóburg főherceg, akit Bécsben
 Rhybicska Lotty vitrióllal leöntött.

Bizony, ebben az esetben a szen-
 tek kissé elkéstek a közbenjárásuk-
 kal.

A Bécsi Magyar Futár ellenforradalmi hazugságai

Az ellenforradalom elmenekült
 Magyarországról, nálunk hallgatnak
 a polgári kutmérgezők nemrég még
 oly hangos szennyorgánumai: az
 egyetlen sajtótermék, amely még
 fel mer ugatni az új rend ellen. Né-
 met-Ausztriában jelenik meg. Egye-
 lőre titok, hogy melyik megszökött
 csuhás, vagy feudális csirkefogó rej-
 tőzik Adalbert Kerner „Verant-
 wortliche Redakteur“ álneve mö-
 gött és ki adta ki az obskurus *Ve-*
rein „Herold“ cég nevében mindjárt

a proletárdiktatura kikiáltásának
 másnapján az egyetlen magyar nyelv-
 ven megjelenő lapot, a „Bécsi Ma-
 gyar Futár“-t? Az illető minden-
 esetre jól lehetett tájékozva a ma-
 gyarországi helyzetről, — erre mutat
 az első számnak egy-két rejtett cél-
 zása az egyidejűleg történt esemé-
 nyekre — azonban jólinformáltságát
 a legnagyobb rosszhiszeműséggel
 arra használta fel már az első szám-
 ban is, arra, hogy Magyarország
 helyzetét — az események elferdí-
 tésével és meghamisításával — a
 valóságnak meg nem felelő színben
 tüntesse fel a külföld közvéleménye
 előtt.

A második szám azután teljesen
 tisztázta a „Bécsi Magyar Futár“ cél-
 jait és szándékait. A szög kibujt a
 zsákból és a vezércikk, amelynek
 „Magyarország bolsevista kormánya
 Leninnel szövetkezett“ a címe, már
 leplezetlenül káromolja a kapitaliz-
 mus és burzsoázia rémuralmát meg-
 döntő új rendet. Gyülölködve sze-
 mélyeskedik *Károlyival*, akit a had-
 sereg szétzüllesztőjének nevez,
 azonkívül *Hock-kal* és *Buza Barná-*
val, akiket röviden a „sátán“ jelző-
 vel illet. „Gyászmagyarok ezek, —
 mondja korlátoltságát felülmúló el-
 fogultsággal a cikkíró — a magyar
 ügy Ephialtesei, kik már most is
 porban fetrengenek és nyugtalan
 órákat élnek, mert mindenesetre ér-
 zik bűneik súlyát, mert érezniök
 kell, hogy rosszabbak, mint a leg-
 utolsó utonállók. Rosszabbak ezek,
 mint zsidótársaik, mert ezek leg-
 alább egy ideának, a zsidónemzeti
 ideának előharcosai“.

Ez a szempont, a „nemzeti idea“
 uralja az ostoba kis nacionalista ve-
 zércikket, amelynek pedig hülyesé-
 gére legfényesebben jellemző ez a
 mondat: „Most, midőn a szocializ-
 mus viláгурalmáért tör lándzsát a
 magyar proletárdiktatura, félő, hogy
 a népet megint félrevezetik hazafias
 jelszavakkal“. Hogy ezt a számársá-
 got hol csipte fel a „Bécsi Magyar
 Futár“, arra igazán kíváncsiak va-
 gyunk?

„Kinek a kezében van a magyar

nép sorsa?“ címmel *Magyarfalvy* Ede nevü — vagy álnevü — budapesti tudósító hördül fel azon, hogy a proletárdiktatura exponensei között zsidók vannak. „Tekintve azt, hogy a zsidók államalkotó tehetségeit mindenki kétségbe vonja, — mondja Ede — *félő, hogy Magyarország sem fogják megmenteni. A honmentés csak vérbeli magyaroknak lehet hivatása.*“ Valóban csodálkozni lehet, hogy milyen magas szempontokkal és komoly érvekkel rendelkezik ez a bécsi zsebellenforradalom...

Értesülései is nagyszerűek és kifogástalanok: „Magánjelentések szerint *Károlyt Mihály gróf feleségével repülőgépen (?) Oroszországba menekült.*“ Ez például igen szépen hangzik, éppen csak szintén nem igaz...

Az igazság megírása különben sem lényeges programja a „Bécsi Magyar Futár“-nak: a hazugságok diszközgyűlése a lap negyedrészt kitevő „*A bolsevizmus*“ rovat. Teljességgel ellenőrizhetetlen, hogy honnan gyűjtötték össze a Tokióból és egyéb exotikus helyekről keltezett tudósításokat, azonban kétségtelen, hogy minden sora ántánt-lapokból van összenyirva és lehetőleg még rosszhiszeműbbre ferditve. „*A béke ügye*“ és a „*Különféle*“ rovatokban szintén tendenciózusan hazudnak: egy hiradás *Ludendorff* ünnepléséről szól, egy másik hír szerint *Herd*t képviselő a porosz nemzetgyűlésen kijelentette, hogy *hálával gondol a Hohenzollernek érdemeire.*

*

A bécsi elvtársak remélhetőleg el fognak látogatni a Bécsi Magyar Futár szerkesztőségébe és kiadói hivatalába VI., Schmalzhofgasse 17. szám alá. A szerkesztőség előzőeken megjegyzí, hogy a hivatalos órák 9—12-ig vannak, az elvtársak legalább tudják magukat mihez tartani és *barátságos látogatásuk időpontját ehhez képest fogják megállapítani.*

Muszáj kivándorolni — mondja gróf Pálffy-Daun

Kide ült, hogy sohasem volt magyar illetőségű

Zivataros ködökön át, régmúlt idők, távoli, furcsa korszakok különös figuráját idézzük az olvasó elé. Egy kis groteszk szellemidézésről van szó, a munkapárti előidők egyik legsiralmasabban kacagató árnyékalakját hívjuk elő rövidke pillanatokra politikai sirgödrének fekete mélyéből. Ha ki jól megérölteti a memoriáját és keresgél a messi tegnapelőtt emlék-hullái között, reáakadhat egy szánalmasan megmosolyognivaló mungó-pojácának, gróf *Pálffy-Daun* Józsefnek nevére. A kitünő gróf, aki a néhai dunaparti Ritz-szálló és az ország-ház közötti fronton olyan lelkes gonoszossággal és üde paralizissal uszított a végnélküli háborura, egyike volt a régi Magyarország legtipikusabb parlamenti tökfilkóinak. Maga volt a megtestesült mágnás-korlátoltság, ami még nem lett volna a legnagyobb baj, ha nem hozta volna magával a legádázabb és legbutább főuri népgyűlöletet is és mindezzel nem az országgyűlés nyílt színen boldogította volna a honhazát. A munkapárti világ törvényhozóit ő róla kell megmintázni az utókor számára s így nem lehet érdektelen, hogy ez a diszpeldány most elvész Magyarország számára. Igen, bármily fájdalmasan érintsen is ez, gróf *Pálffy-Daun* itt hagyott bennünket, kiváltotta az utlevelét a rendőrségen s elindult szebb, jobb hazát keresni, ahol még megbecsülik az ilyen snájdig huszárőhadnagyi észjárású államférfiakat s még van becsülete a „történelmi osztály“ ugynevezett reprezentánsainak.

Gróf *Pálffy-Daun* körülnézett s nem lelé honját e hazában. Hála a sorsnak, valóban mindörökre leáldozott az ilyen bűbajos

politikai hülyéknek napja. Belátta ezt maga a kékvérű nemes gróf is, amikor rászánta magát arra, hogy szakít velünk. Hja, nem lehet többé raccsoló orrhangon támadni az általános választójogot, Károlyi Mihályt és a „szoci”-kat s nem lehet többé államférfiúi karriért csinálni kis sajtó-sakálók és dühödten stréberkedő munkapárti lapszerkesztők sajtó-támogatásával, azt a jebizeusát ennek a pirosra mázolt világnak! Elmultak az idők, amikor tehetségtelen, de rosszindulatu senkik politikussá játszhatták ki magukat, az országgyűlés két házában nyilvánosan adhatták le sztpudium véleményüket a politikai helyzetről és egyes kibérelt napilapokban nagysággá fujathatták fel magukat. A népé, a dolgozóké, a becsületes harcosoké és tehetségeké lett ez az ország, muszáj kivándorolni ebből az országból . . . !

Grófunk, ki már messze-messze jár, távozása alkalmából egy megoldatlan problémát hagyott hátra maga után. No nem azt, hogy mit fogunk mi most már csinálni ő nélkül, hanem egy egészen különös s a régi időkre fölötté jellemző önleplezést, amely akkor derült ki, amikor utlevelét követelte a rendőrségen. A gróf ugyanis bevallotta, hogy ő sohasem volt magyar, a stájerországi Stübing nevű falucskában pillantotta meg a halhatatlanság napvilágát és most is oda való illetőségű. Ezen az alapon kért utlevelet a távozásra s nagyobb bizonyosság okából felmutatta családi okmányait, valamint a Góthai Almanach Hofkalender-jét, amely szintén igazolni látszik azt, hogy a gróf nem magyar illetőségű, hanem büszke Stájerhon vallhatja őt fiának.

A rendőrség respektálta a bizonyítékokat s mi is, nehezen bár, de beletörődünk abba, hogy a stájer föld elragadta tőlünk a kitűnő grófot. Nem vagyunk rossz fiuk, így hát nem irigyeljük Stiriától ezt a kétségtelen szellemi gyarapodását. Csupán fejesóválva állunk a régi

világ politikai rejtélye előtt: *mint lehetett gróf Pálffy-Daun magyar országgyűlési képviselő, ha sohasem volt magyar illetőségű?* Próbálta volna csak szélső ellenzéki programmal megválasztatni magát, majd kisült volna hamarosan, hogy miféle idegen náció lakozik benne. . . . Amde ma nincs módunkban tovább időzni a sötét mult e kedélyes gazsága mellett s ezt a megoldatlan problémát hamar el is temetjük az eltávozott Pálffy-Daun emlékével egyetemben. Még pedig végérvényesen!

(r. o.)

Eldugott műkincsek a magánpalotákban

A magángyűjtemények szocializálása javában folyik. A letűnt világrend tette lehetővé azt, hogy a módosak teli halmozhatták lakásaikat a művészet legtekélyesebb termékeivel, míg a proletárrétegeknek a művek látása is alig jutott. Egy előnye volt annak, hogy gazdag mecénások gyűjtötték és ez az, hogy tőlük pénz jutott a kapitalista világrend legkivetettebbjeinek, a művészeknek. A kommunállamban azonban, ahol a művészt, az alkotót, a köz tartja el, a művész valóban nem lesz kénytelen egyeseknek odaadni élete munkáját, önönmagát másnak, mint a köznek.

A Tanácsköztársaság művészeti direktóriuma nevében dr. Pogány Kálmán, muzeumi igazgató ör, jelenlegi művészeti direktóriumi elnök, dr. Wilde János és dr. Antal Frigyes intézik a magánmuzeumok szocializálását. Körülbelül negyvenen kisebb-nagyobb jelentőségű gyűjtemény lajstromozása folyik most egyedül Budapest területén, amelyeknek összes értékét jóval háromszázmilliófelülre becsülik.

A kisebb jelentőségű gyűjteményeken felül, néhány európai híru gyűjtemény is akadt. Herzog Mór, Andrassy-uti muzeumát tartják a legértékesebb magánmuzeumnak, kilenc Grecója az európai viszony-

latban is megállja helyét. Cranach Lukács kis kompozíciója, Pissaro és Monet képei reprezentáló darabjai Herzog gyűjteményének. Régi spanyol és olasz mesterek, a XVIII. század francia iparművészet butor- és óraremekei képviselik még leginkább ezt a gyűjteményt, amelynek különösen iparművészeti részét párisi szakkörökben ismerik jól. A gyűjtemény értéke harmincmillióra tehető.

Andrássy Gyula értékei közül Rembrandt önarcképe, Tintoretto doge-képe a leghíresebbek. A magyar nemében különálló értéket jelentenek Andrássy reliefekkel díszített ajtói is, amelyek a tizenharmadik század lombard szobrászatának kiválóan jellegzetes darabjai. Kohner Adolf gyűjteményének fődarabjait már hetekkel ezelőtt ajánlotta a Szépművészeti Múzeumnak Szinyei-Merse főművét, a Pacsirtát. Monet-nak és Renoir-nak néhány darabja és Berte Morisot-nak, Monet igen tehetséges női tanítványának önarcképe van még a Kohner-gyűjteményben. Legelső darabja talán a múzeumnak Gaugin gyönyörű Tahiti szigetéről való kompozíciója, ezenkívül Puvis de Chavannes Madelaineja.

Schmidt Miksának kiscelli villájában speciális értékek halmozott föl. A villa legfőbb darabjait ugyanis butorok teszik és pedig Sheraton és Chipendele butorok, klasszikus emlékei az angol iparművészet fénykorának. Schmidt butorgyűjteménye teljes korgyűjtemény a renaissance butorok és Louis Philip között.

Nemes Marcell gyűjteményének nagy részét az 1914. évi párisi aukción eladták, másrésze pedig Münchenben van. A még meglévő darabok azonban korántsem megvetendők, így Tizian és Holbein egy-egy portréja. De a legnagyobb gazdagodást Nemes műkincsei közül magyar gyűjteménye fogja jelenteni a Szépművészeti Múzeum számára. A magyar impresszionis-

ták legjobbjai vannak itt képviselve, tiz eredeti Munkácsyja pedig egészen önálló Munkácsy-gyűjteménynek számít. Szinyei-Merse hetvenes évekbeli képe, Rippl-Rónai, Vaszary és Csók István legelső munkái egészítik ki a magyar gyűjteményt.

Jobbágy Jenő.

Burzsoá levél Az Emberhez

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Csakis szocialista orgánumban közzétehető levelem közlésére, annak megválaszolására vagy az abban közölt kérésem teljesítésére. És ha szocialista orgánumhoz fordulok, akkor az csakis „Az Ember” lehet, mely közölte a „Bolszeviki-levelet” akkor, mikor a „Bolszeviki” szó még nem volt ünnepeelt primadonnája polgári ujságjainknak.

Talán helyet ad Ön egy „Burzsoá-levélnek” is, talán megvilágítja helyesen a helyzetet, megteszi a szükséges lépéseket kívánságom teljesítésére és rámutat arra az utra, melyet a burzsoának a proletár államban el kell foglalnia; ezzel elfordít sok töltött revolvvert emberi homlokokról, megakadályoz esetleg egy testvérháborút és hasznos munkássá vá avatja a proletár államnak esküdt ellenségét: a polgárt.

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Az újratisztított Munkástanács-ülésnek beszámolójában olvasom, hogy Szabó Károly rámutatott arra, hogy a polgárság ma még jobban dözsöl, mint valaha. Felteszem, hogy Szabó Károly a dözsölés alatt a henyélest értette, — mert dözsölő kedve ma igazán csakis a holdnak lehet — és akkor neki igaza van. A polgárság ma nem dolgozik, mert a polgárságnak nincs dolga és nincs munkaköve. Az a lelki depresszió, mely a napról-napra megjelenő új rendelkezésből származik, melyek a polgárságot gyökereiben támadják meg, legyűrnek, összetiporják, megsemmisítik, nullára redukál minden munkakedvet, minden produktív munkának létfeltételét.

És schonnan egy vigasztaló szó, egy reménysugár. Sújtják pedig ezek a rendelkezések nemcsak a henyelő, tőkésből, részvényeiből élő tunya polgári osztályt, melynek tényleg már el kell tűnnie, hanem a dolgozó polgárt is, aki munkásaival együtt dolgozott évek

hosszu során keresztül ezekkel együtt kereste meg mindennapi kenyerét, együtt törülve le velük szellemi és fizikai ve-rejtekét, ki nem dőzsölt, nem hanyélt soha életében, ki dolgozó gyermekeket nevelt, kik nem az esetleges örökség-ből, hanem a maguk munkájából akar-tak megélni.

És születék ezek a rendelkezések mind-azokat az ezer és ezer 18 éven felüli fiatal embereket s ifjakat, kik kereske-deimi iskolákat végeztek és kivéve, ha jelenleg nincsenek valamely pénzinté-zetnél, egzisztenciájukat látják veszé-lyeztetve és pláne, ha a háboru miatt állásnélküliek rettegve néznek a sötét jövő felé. *Dolgozni akarnak ezek az emberek*, de nem tudnak. Földmunkára nincs meg a szükséges fizikumuk, ipari munkára nincs képzettségük. A szociá-lista meggondolt elemek nem is akar-hatják ezeket megsemmisíteni, bár tud-ják, hogy *ezek* már nehezen lesznek ily módon beilleszthetők az új társada-lomba és nem is akarhatják ezeket az új berendezésekben képességüknek és fizikumuknak ily nem megfelelő mun-kára felhasználni, ahol legteljesebb mér-tékben kell majd kihasználni az egyéni képességeket.

Kérem tehát, mélyen tisztelt Szer-kesztő Urat, működjön közre, hogy ál-

lirtassék fel egy munkaközvetítői iro- ahol képességeik és nem protekció s- rint helyeztessenek el azok a, ma n- burzsoá, holnap proletár"-ok, akik a- ma állanak munka nélkül, akár pedi- napokban lesznek kénytelenek a- gánkereskedelem megszűnése követke- tében új állás után nézni. Ezer és ezer új hivatal kell majd az államnak, me- lyeknek megszervezéséhez *kérjük, hasz- náljanak fel bennünket is, hogy közre- működhessünk az új állam megteremté- sében és elhelyezkedhessünk benne mi- előbb.*

Ebben kérem a mindig emberieson- gondolkozó „Ember” támogatását.
Kiváló tisztelettel:
P. F.

Feladós szerkesztő és kiadó:
Göndör Ferenc

Helyettes szerkesztő:
Diószeghy Tibor

Kiadóhivatal vezetője:
Mocznay Aladár.

Szerkesztőség és kiadóhivatal új címe:
V., Szalay-utca 2. főlem. (Országháztér.)
Telefon : Szerkesztőség: József 68-86.
Kiadóhivatal: 33.

Nem, Nem, Soha!

sem vásárolunk máshol

hangszert,

mint a szakértőnél

„HANGSZER OTTHON”

Fekete Mihály

mesternél

Budapest, József-körut 9. sz.

Az összes hangszerek, grammofonok és hanglemezek a legnagyobb választékban.

